

**Слово на ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски”
проф. дин Иван Илчев на академичното тържество за отбелязване на Деня
на българската просвета и култура и на славянската писменост
24 май 2015 г.**

Уважаеми колеги,

Наново сме събрани тук, за да отбележим най-светлия си празник, празника на никога неизтребимата надежда и увереността, че народът ни ще пребъде въпреки злокобни предсказания на неверници, които предпочитат да вещаят злочестини вместо да се напрегнат да работят.

Днес искам само да благодаря на тези, които през изтеклата година направиха всичко възможно, за да въздигнат нашата Алма матер, а с нея и нашето общество. На тези, които следват девиза на възпитаниците на Роберт колеж в Цариград „ще посветят себе си на въздигане на отечеството“.

Благодарение на вас, колеги, СУ „Св. Климент Охридски“ подобри позицията си в националните рейтинги и сега е на първо място в 22 от 22 направления сред държавните университети в България. Бих искал да благодаря на ръководството на Стопанския факултет за това, което прави през последните три години и резултатът от усилията им е виден. Изкачихме се на първо място и в професионално направление “Икономика”, което традиционно оглавяваше Американският университет в България.

Рейтингът доказва, че Университетът е лидер в качеството на научните си изследвания. Той е с най-висок индекс на цитируемост на научните публикации у нас. Според Томсън Ройтерс, изследванията на учените от Университета са цитирани с 30 % по-често от изследванията на поставената на второ място научна институция в България.

И тъй като недоволните от рейтинговата система у нас неспирно я атакуват, нека да споменем и международните рейтинги.

Според рейтинга SCIMAGO, който оценява изследователската дейност, Алма матер е на второ място след БАН, а следващият университет е далеч назад – СУ има индекс 1.25, вторият университет – 0.55. СУ е на 1229 място от 5100 анализирани институции, вторият след нас университет е на 2037.

В Рейтинга за академично качество, в което влизат изследванията с международен импакт и международното научно сътрудничество на 2000 най-добри университета в света, нашият университет е на 670 място, а вторият български е на 1033; в авторитетния QS рейтинг е на 650-700 място и е единственият български университет в класацията; в рейтинга WEB of Universities, в който се сравняват повече от 20000 университета, Алма матер е на 874 място или сред 4% най-добри висши училища в света, а следващият наш университет - на 2027; в последния рейтинг на най-добрите университети в света СУ е на 753 място, а вторият български университет - на 1867.

И нещо, което вероятно ще учуди мнозина, навикнали да се вайкат. Софийският университет „Св. Климент Охридски“ спечели наградата за 2014 г. на платформата StudyPortals за удовлетвореност на чуждестранните студенти. Те са оценили академичния си опит в най-старото българско висше училище с между 9 и 9.5 от 10 възможни точки.

Както казал Богдан Хмелници: „Шкода ховорити“

Благодарим ви, колеги!

Значими са резултатите в научните изследвания, въпреки финансовите ограничения, които не ни позволяват да правим проучвания в скъпо струващи области.

След едногодишно прекъсване и при голяма конкуренция СУ спечели (координатор или участник в колектива) 20% от финансираните през 2014 година проекти на Фонд научни изследвания (ръководи 15 проекта и участва в 8). Общата стойност на привлечените средства надвишава 2,7 млн. лв.

През 2014 година са публикувани 580 статии, отразени в международната база данни Scopus.

Нека споменем, че колеги, завършили Физическия факултет и работили в него и в БАН като доц. Евгения Вълчева, проф. Борис Арнаудов, гл. ас. Кирил Кирилов, са били част от изследователските колективи, довели до Нобеловите лауреати по физика за 2014 г.

През тази година гл. ас. Андон Рангелов от Физическия факултет и гл. ас. Християн Александров от Факултета по химия и фармация получиха Голямата награда за млад учен „Питагор“, а проф. Георги Димитров от Философския факултет и проф. Борис Гълъбов от Факултета по химия и фармация получиха награди за утвърден учен и цялостен принос в науката.

Благодарим ви, колеги!

Проф. Красимира Средкова от Юридическия факултет бе избрана за член на Европейския комитет за социални права (ЕКСП). Тя е първият български представител в организацията.

В рамките на академичния конкурс за наградата "Д-р Иванка Петкова", организиран от Института за икономическа политика, ас. Боряна Богданова от Стопанския факултет бе класирана на първо място.

Системата за обучение по британска и американска литература за XI и XII клас LitUps! на проф. Мадлен Данова и Райна Костова бе призната за най-добра в Европа в състезание на 62 проекта от 30 държави.

Проф. Александър Кьосев от Философския факултет получи Националната награда за литература „Христо Г. Данов“ за 2014 г. за труд в областта на хуманитаристиката.

Благодарим ви, колеги!

Успешно завършват 25 проекта на СУ, финансирани от структурните фондове на Европейския съюз на обща стойност над 13 милиона лева. Благодарим на ръководителите на проекти доц. Анета Антонова, проф. Цветан Давидков, доц. Цветомира Пашова, доц. Силвия Цветанска, проф. Албена Чавдарова, доц. Александър Николов, проф. Анна-Мария Тотоманова, проф. Румяна Пейчева-Форсайт – чийто проект „Повишаване на капацитета на академичния състав от педагогическите специалности на Софийския университет в проектиране, провеждане и осигуряване на качествено електронно дистанционно обучение” стана победител в категория „Публичен сектор“ в 11-ия конкурс „ИТ проект на годината“; доц. Геновева Златева, проф. Мария Стойчева, проф. Петя Янева, проф. Красен Стефанов, проф. Николай Витанов, доц. Цветина Рачева, проф. Оля Харизанова, проф. Татяна Славова, доц. Светлозара Халачева, доц. Соня Милева, доц. Гургана Дачева, проф. Стефан Цаковски, проф. Юри Тодоров, проф. Албена Василева и Златина Карова.

Благодарим и на проф. Анастас Герджиков, на Надя Стоянова и на десетките експерти и стотиците академични наставници и ментори, направили възможно мащабното участие на Софийския университет в проекта „Студентски практики”, в който се включиха 5500 наши студенти.

Благодарим на проф. Николай Денков, проф. Тони Спасов, проф. Анастас Герджиков, чл.-кор. Румен Панков и Добромир Добрев, които през последните две години работиха неуморно, за да имаме и Оперативна програма, и Стратегия за висшето образование и, надявам се, по-добър закон за висшето образование и Закон за академичния растеж.

Повиши се и международният авторитет на университета.

В Пекин бе създаден консорциум на университети от Европа и Китай, в който влизат 16 висши училища от Европа и 49 от Китай с 4,5 млн. студенти и над 400 хил. преподаватели. Нашият университет стана европейски координационен център на консорциума, а Ректорът му бе избран за негов президент. Съществуващата мрежа на балканските университети бе преобразувана в Асоциация на балканските университети, в която влизат 59 висши училища от полуострова. Ректорът стана един от тримата членове на изпълнителното бюро и бе избран за следващ председател на Асоциацията.

Много усилия положиха колеги от различни факултети за подготовка на най-младата смяна будни българчета. На 46-а международна олимпиада по химия българчетата, водени от доц. Донка Ташева и доц. Пенка Василева от Факултета по химия и фармация спечелиха 3 бронзови медала.

На 45-а международна олимпиада по физика отборът, воден от доц. Виктор Иванов и гл. ас. Димо Арнаудов от Физическия факултет спечели 2 сребърни и 3 бронзови отличия.

На 25-а международна олимпиада по биология българският отбор, воден от доц. Албена Йорданова от Медицинския факултет, доц. Снежана Томова и Радослав Александров от Биологическия факултет също спечели медали.

На XIII олимпиада на Европейския съюз по природни науки българите, ръководени от проф. Адриана Тафрова от Факултета по химия и фармация, доц. Снежана Томова Биологическия факултет и доц. Мая Гайдарова Физическия факултет спечелиха второ място и в двете направления.

Благодарим ви, колеги!

Студенти от Геолого-географския факултет, водени от проф. Румен Пенин, спечелиха първо място на състезанието за географска презентация по време на XI Большой географический фестиваль в Санкт Петербург, Русия.

Студенти от Юридическия факултет спечелиха редица престижни награди. Сред тях са второто място в състезанието по право на ЕС "Central and Eastern European Moot Court". Достигнаха финалите на най-престижното състезание по международно право в света Jessup White & Case LLP. Наредиха се сред 23-те отбора, отличени за най-добри писмени защиты за ответник, в най-голямото състезание по международен търговски арбитраж Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot, в което участваха близо 300 отбора от цял свят.

Един от четирите отбора на Факултета по математика и информатика към Софийския университет „Св. Климент Охридски“ спечели убедително XXVII-та Републиканска студентска олимпиада по програмиране. А в III Национална студентска олимпиада по компютърна математика „Акад. Стефан Додунеков“ студентите от Факултета по математика и информатика спечелиха 4 златни, 7 сребърни и един бронзов медал, а отборите на Физическия факултет и Факултета по химия и фармация - 3 златни, 4 сребърни и 5 бронзови медала.

Докторантът на Стопанския факултет на СУ Константин Делисивков спечели наградата за икономика "Д-р Илко Ескенази".

Награди за най-добра режисура и за най-добра актриса взе трупата на театър-лаборатория "Алма Алтер" на Софийския университет на 10-тото издание на Международния театрален фестивал във Фес, Мароко и специалната награда на журито на международния театрален фестивал "Левият бряг" в Москва.

16 студенти на СУ получиха стипендии от Фондация „Еврика“ и Huawei Technologies. Традиционно наши студенти печелят между половината и две трети от всички стипендии, давани от фондацията на талантливи студенти.

Докторантът в Стопанския факултет Мария Трифонова бе избрана за кариерен посланик за 2014/2015 г. на Европейската служба за подбор на персонал за България

Момичетата от представителния отбор на СУ по баскетбол спечелиха Националния университетски шампионат, а нашите отбори си тръгнаха с четири купи от Университетските зимни игри 2015 г.

В националната студентска универсиада университетът остана втори, веднага след НСА. Напомням, по редица причини ние сме висшето училище с вероятно най-лоша база за спорт.

Нека благодарим на нашите студенти!

Значими успехи имаше и Университетската библиотека. През 2014 г. бе подписан първият по рода си договор за създаване на Зографска електронна научно-изследователска библиотека, а тази седмица бе официално представена разширената Дигитална научноизследователска библиотека „Зограф“. Тя съдържа над 450 дигитални копия на славянски ръкописи, съхранявани в престижни колекции в страната и чужбина, включително и от Ватиканската библиотека.

Приключи пълната ретроспективна конверсия на каталозите и предоставянето онлайн на библиографска информация за фонда на Централна библиотека и всичките 27 филиални библиотеки. Тя е единствената българска библиотека, изградила електронен каталог, съдържащ над 1 070 000 библиографски записа, достъпни онлайн и преди по-малко от месец бе номинирана за библиотека на годината. Да напомним – това е единствената подобна библиотека, която не получава и стотинка субсидия от държавата.

Центърът „Иван Дуйчев“ осъществи фототипното издание на уникалната „Книга за пътника“ (Сборник с различни потреби) на Яков Крайков, издадена през 1572 г., от която в България няма запазен нито един екземпляр. Той е единственото университетско звено, спечелило през миналата година (2014 г.) проект по ФНИ към МОН в програмата по културно-историческо наследство.

През годината, благодарение на усилията на колеги от различни факултети бе открита новата бакалавърска специалност – „Хебраистика“, първа по рода си в региона, а в ЦИЕК бе открит център за изучаване на казахски език, история и култура.

Да благодарим на дарителите. С помощта на „Прокредит банк“ бяха обновени зала 300 на Стопанския факултет и 421 на Философския факултет и бяха закупени книги за библиотеките на факултетите. Завърши тригодишния проект "Япония за България - популяризиране на японски език и култура в България", осъществен благодарение на финансовата подкрепа на Корпорация „Мицубиши“.

SAP Labs България обнови зала 320 във Факултета по математика и информатика и факултетната библиотека – една от големите филиални библиотеки. Многобройни са даренията за даровити студенти от Факултета по математика и информатика, правени от различни ИТ фирми.

Фирмите TOTAL, OMV и REPSOL закупиха за Геолого-географския факултет 10 учебни микроскопа на сума 220 хил. лв. и специален микроскоп за наблюдение в реално време.

С щедро дарение на семейство Желеви бяха обновени учебни лаборатории във Факултета по химия и фармация. Дарението от 80 000 лв. е в памет на дъщеря им Валерия, студент във Факултета, загинала в жестокия влаков пожар през 2008 г

Във връзка със 100-годишнината от рождението на Петър Увалиев Софийският университет "Св. Климент Охридски" получи като дарение от неговата съпруга Соня Рув – Увалиева документален фонд и лични вещи, принадлежали на видния емигрант интелектуалец.

Студентският съвет на Университета заедно с фондациите „Клуб на готините баби“ и „Сила за живот“ връчиха стипендии на студенти с увреждания в неравностойно положение в рамките на кампанията „Колкото повече, толкова повече“. Осем от студентите учат в Софийския университет. Дарението включва и специален скенер за студентите със специфични потребности, закупен със средства, дарени от бизнесмена Момир Попович.

Софийският университет сключи договор за сътрудничество с Тотал Е&П България Б. за разработване и предоставяне на възможности за обучение на български студенти и специалисти в областта на проучването и добива на въглеводороди и популяризиране сред българските студенти и специалисти на нови технологии, стандарти и най-добри практики на морската нефтена индустрия, а също и предоставяне на възможности за практика.

С подкрепата на Фондация „Америка за България“ бе реконструирана 243-та аудитория в Ректората. Това е част от двугодишен проект за въвеждане на иновативни методи на преподаване в Катедрата по англицистика и американистика на СУ с продължителност 24 месеца, а грантът за него е на стойност 227 000 лв .

На 15 април 2015 г. бе открита реконструираната 272-ра аудитория в Ректората на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Най-голямото дарение в размер на 1 200 000 лева е на Фондация „Америка за България“. Фондация „120 години Юридически факултет при СУ „Св. Климент Охридски“, учредена през 2012 г. по повод 120-годишнината на Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, събра повече от 150 000 лева дарения от бивши студенти, преподаватели и фирми. Софийският университет осигури 150 000 лева за реализацията на мащабното обновяване.

Благодарим на всички дарители!

Ботаническите градини продължават въпреки трудностите работата по международен проект, който скоро трябва да завърши, колегите там спечелиха проект към Министерството на околната среда и водите и за първи път бе подписан договор за сътрудничество с община Балчик.

Университетско издателство отпечата над 150 заглавия с общ тираж 37 000 броя.

Националната университетска телевизия „Алма матер“ реализира продукцията на програмните си линии „Ателие“ и „ПроАктивно“. С пилотно предаване започна и дискуссионно студио „Алма матер“, което се излъчва по телевизия България он ер.

Традиционно активен е Културният център, който има десетки прояви през годината – от изложби през дискусии, конференция, издания и т.н.

През изтеклите 12 месеца имаме и други постижения в обновяването на материалната база – в „Лозенец“ бе открит магазин „Била“, а скоро преподавателите и студентите от кампуса ще имат възможност да се хранят в помещението над магазина. Успех се оказа идеята за нов начин на стопанисване на ресторант „Алма матер“ и кафенето в двора на Ректората, а на същия принцип бе открито и кафене във Факултета по математика и информатика, след много перипетии е завършена сградата на център по археометрия в същия кампус.

Благодарим ви, колеги!

Възнамерявах да завърша словото си тази година с иронична благодарност към нашите държавници, които изпитват безпределно доверие към вас, колеги, и са убедени, че със същото държавно финансиране, каквото получават другите държавни университети, вие ще продължавате да постигате тези резултати; че без стотинка допълнително финансиране ще могат да се хвалят с национална библиотека на европейско ниво; да ги поздравя за вярата им, че с един лев на квадратен метър застроена площ ние ще продължаваме да поддържаме 17 паметници на културата, сред които и някои от емблематичните сгради на столицата; за увереността им, че ще продължаваме с това финансиране и с най-ниските такси у нас да предоставяме на млади българи, които не са имали щастието да се родят със златна лъжица в устата, едно добро образование; за очакването им, че ние безропотно ще продължаваме да гледаме как нарушават закона за висше образование в частта му за финансиране на научните изследвания и ще им благодарим, че вместо 10%, предвидени в закона, получаваме малко повече от 2; за експедитивността им, с която само след десет години убеждаване и настоявания успяха да приемат Стратегия за висшето образование, която ако бъде уважена от бюджета за следващата година, ще подобри малко положението на качествено висше образование у нас, но се отказах. Отказах се като видях, че толкова са погълнати от дребните си политически боричкания, та не се сетиха, според официалното съобщение на правителството, един представител на образованието, науката или изкуството да поканят в официалната делегация не за срещата с папата, а за да се поклонят пред гроба на свети Кирил. Излишно ми се стори. Няма да го разберат.

Честит празник, колеги!

И за да не завършвам на тази нотка, нека припомня, че надежда има. Хиляди българи избраха за „мъж на годината“ не някоя от втръсналите ни медийни звезди, а възпитаника на Физическия факултет на Софийския университет учителя Теодосий Теодосиев.

Честит празник на всички преподаватели – от детските градини до университетите, на всички колеги от научните институти на БАН и Селскостопанската академия и на всички, които радеят за българското образование не с много думи, а със значими дела!